

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи студентів
з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»
для студентів спеціальності 6.030601 «Менеджмент»

Харків 2016

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

До видавництва й у світ дозволяю
Проректор

І.П.Гладкий

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи студентів
з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»
для студентів спеціальності 6.030601 «Менеджмент»

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол __ від _____

Укладач:

А.В. Нікітіна

Відповідальний за випуск:

Д.А. Горовий

Харків 2016

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи студентів
з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»
для студентів спеціальності 6.030601 «Менеджмент»

Затверджено методичною
радою університету
протокол № _____ від _____

Харків 2016

Укладач: к.е.н. Нікітіна А.В.

Кафедра міжнародної економіки

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ “МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ”

Курс “Міжнародні економічні відносини” (“МЕВ”) присвячений актуальним проблемам світового господарства, його сутності, сучасним тенденціям та закономірностям розвитку. У ньому аналізуються глобальні проблеми в світовій економіці, регіональні аспекти та їх рішення, місце України в світовій економіці та проблеми її залучення до сучасного всесвітнього господарства.

Програма вивчення нормативної дисципліни “Міжнародні економічні відносини” складена у відповідності зі значенням дисципліни та за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра, і охоплює три кредити:

- I “Світове господарство та міжнародні економічні відносини”;
- II “Міжнародний товарообмін та рух факторів виробництва”;
- III “Міжнародна економічна інтеграція та глобальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин”.

Основною метою викладання дисципліни “Міжнародні економічні відносини” є формування у майбутніх менеджерів системи знань з проблем розвитку та сучасного стану міжнародних економічних відносин (МЕВ), регіональних особливостей функціонування світового господарства, особливостей впливу зовнішньоекономічного середовища на вирішення актуальних проблем економіки України

Зазначена мета передбачає такі завдання вивчення курсу студентами:

- зрозуміти світове господарство як цілісну систему тісно пов’язаних між собою національних економік;
- зрозуміти сутність МЕВ, їх значення та еволюцію, чинники і рівні розвитку, особливості дії законів і принципів;
- засвоїти понятійний апарат, що застосовується у світовій господарській практиці;
- знати форми МЕВ, особливості розвитку інтеграційних процесів та діяльності міжнародних економічних інститутів і організацій;

- вміти творчо аналізувати стан системи міжнародних економічних відносин, визначати проблеми й тенденції їх розвитку;
- вміти творчо аналізувати й оцінювати світогосподарські явища й процеси у контексті національних інтересів України.

Предметом вивчення дисципліни “Міжнародні економічні відносини” є система національних економік різних країн на основі поділу праці та міжнародної економічної інтеграції.

Навчальною базою перед вивченням курсу є наступні дисципліни: “Економічна теорія”, “Макроекономіка”, “Мікроекономіка”, “Історія економічних вчень”. Дисципліна “Міжнародні економічні відносини” є підстиляючою для навчальних дисциплін “Основи зовнішньоекономічної діяльності”, “Державне регулювання”, “Міжнародний маркетинг”, частково доповнює коло питань курсів “Основи підприємництва”, “Маркетинг”, “Фінанси”, “Гроші та кредит”.

Дисципліна “Міжнародні економічні відносини” відіграє важливу роль у формуванні загальної економічної культури й професійної кваліфікації майбутніх менеджерів. У результаті вивчення дисципліни студенти мають здобути навички самостійного аналізу й вирішення проблем, які виникають у процесі управління, вміти передбачати негативні явища, що можуть вплинути на фінансово-економічні результати діяльності, знешкоджувати їх передумови й застосовувати найбільш ефективні методи їх нейтралізації.

У ході вивчення дисципліни застосовуються лекційна та семінарська форми проведення занять, робота студентів над тестовими завданнями, ознайомлення з монографічною та періодичною літературою.

Таким чином, творчий підхід до теоретичних знань, навичок і вмінь сприяє підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців на вітчизняному та міжнародному ринку праці.

1 ОПИС ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів - 3 Кількість годин - 108	Нормативна начальна дисципліна з циклу професійної підготовки
Вид контролю:	залік
Розподіл часу:	
- лекції (годин)	36
- практичні, семінарські (годин)	18
- лабораторні роботи (годин)	-
- самостійна робота студентів (годин)	54
- курсовий проект (годин)	-
- курсова робота (годин)	-
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	-

Структура навчальної дисципліни

Розділ 1. Світове господарство та міжнародні економічні відносини

Тема 1. Міжнародні економічні відносини (МЕВ): сутність, особливості, фактори

Тема 2. Світове господарство та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у світовому просторі

Тема 3. Міжнародні економічні відносини у системі світового господарства і проблеми їх розвитку. Еволюційні періоди формування МЕВ

Тема 4. Міжнародний поділ праці, як об'єктивна основа міжнародних економічних відносин

Розділ 2. Міжнародний товарообмін та рух факторів виробництва

Тема 1. Міжнародна торгівля як головна форма МЕВ та її регулювання

Тема 2. Міжнародні економічні відносини у сфері послуг

Тема 3. Міжнародні транспортні відносини

Тема 4. Міжнародна міграція робочої сили

Розділ 3. Міжнародна економічна інтеграція та глобальні проблеми глобального економічного простору

Тема 1. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво

Тема 2. Міжнародна економічна інтеграція та глобалізація світогосподарських зв'язків

Тема 3. Економічна єдність світу і глобальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин

Тема 4. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків

Практичне заняття №1
ПРЕДМЕТ, ЗНАЧЕННЯ І ЗАВДАННЯ КУРСУ
“МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ”

Мета заняття: засвоєння базисних положень дисципліни “Міжнародні економічні відносини” (“МЕВ”), ознайомлення з сутністю, економічною основою, передумовами та особливостями розвитку міжнародних економічних відносин (МЕВ) на сучасному етапі, а також їхньою роллю у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв’язків.

План семінару

1. Мета, предмет, завдання і нові підходи до вивчення курсу “Міжнародні економічні відносини”.
2. МЕВ як економічна категорія: сутність МЕВ, їх значення, об’єктивна основа і передумови розвитку.
3. Рівні розвитку МЕВ.
4. Особливості розвитку МЕВ на сучасному етапі.
5. Роль МЕВ у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв’язків.

Контрольні запитання

1. Як співвідносяться предмет економічної теорії й предмет дисципліни “Міжнародні економічні відносини”?
2. Які проблеми досліджує “МЕВ” як наукова дисципліна?
3. В чому полягає сутність МЕВ, який характер вони мають?
4. Покажіть економічну основу і передумови виникнення міжнародних економічних відносин.
5. Охарактеризуйте міжнародні економічні відносини як фактор економічного розвитку.
6. Назвіть основні ознаки міжнародних економічних відносин.
7. Охарактеризуйте особливості розвитку МЕВ на сучасному етапі.
8. Які методи аналізу використовуються для вивчення процесів розвитку МЕВ?
9. Які фактори зумовлюють актуалізацію дослідження міжнародних економічних процесів в умовах трансформаційних перетворень в Україні?
10. Охарактеризуйте місце України в інтернаціоналізації

господарських зв'язків.

Проблеми для дискусій

1. Передумови перетворення інтернаціоналізації у джерело більш ефективного використання економічних ресурсів країни.

Література: [1-3,6,9,11,25-26,30].

Практичне заняття №2

**СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО РОЗВИТКУ.
ТИПОЛОГІЯ КРАЇН СВІТУ І РОЛЬ ОКРЕМИХ ЇХ УГРУПОВАНЬ У
СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ І МЕВ**

Мета заняття: засвоєння матеріалу щодо сутності, елементів та факторів розвитку світового господарства (СГ), сучасних тенденцій світогосподарських зв'язків, ознайомлення з типологією країн світу та причинами нерівномірності їх соціально-економічного розвитку.

План семінару

1. Світове господарство: сутність, елементи і суб'єкти, формування, фактори розвитку.
2. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.
3. Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія.
4. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу.
5. Соціально-економічний принцип систематизації країн світу.
6. Місце окремих угруповань країн у СГ і МЕВ.
7. Реалізація Нового міжнародного економічного порядку (НМЕП).
8. Проблеми інтеграції України у світове господарство.

Контрольні запитання

1. Дайте характеристику світового господарства як економічної категорії.
2. Покажіть відмінності між категоріями “світове господарство” та “світова економіка”.
3. Охарактеризуйте соціально-економічні та політичні процеси, які

привели до формування світового господарства.

4. Назвіть характерні риси та особливості сучасного світового господарства.
5. Дайте характеристику етапів розвитку світового господарства.
6. З яких елементів складається система світового господарства?
7. Розгляньте структуру світового господарства в широкому плані як сукупність всіх національних господарств і МЕВ між країнами-партнерами, а також у вузькому розумінні як угруповання країн з точки зору економічного розвитку, форм господарювання, місця в міжнародному поділі праці.
8. Назвіть структурні рівні світогосподарських зв'язків.
9. Назвіть головні тенденції розвитку сучасного світового господарства.
10. Які основні суперечності існують у СГ? У чому полягає їх об'єктивна основа? Який механізм розв'язання суперечностей СГ?
11. У чому суть різностадійності розвитку світового господарства? Яким чином це явище пов'язане з формуванням типології країн?
12. Назвіть основні економічні ознаки сучасних класифікацій країн світу.
13. За якими критеріями розподіляються країни за ступенем економічного розвитку?
14. Порівняйте відмінності господарств промислово розвинутих країн, країн, що розвиваються, країн з перехідною економікою, "нових індустріальних країн".
15. Наведіть приклади нерівномірності економічного розвитку країн та регіонів.
16. Назвіть та охарактеризуйте основні групи міжнародних економічних організацій.
17. Назвіть фактори прискореного розвитку нових індустріальних країн у 80 – 90-х роках.
18. Чому країни, що розвиваються, є резервом технологічного та соціально-економічного прогресу?
19. Розкрийте сутність Нового міжнародного економічного порядку як концепції перебудови МЕВ.
20. Охарактеризуйте проблеми інтеграції у світове господарство країн з перехідною економікою на прикладі України.

Проблеми для дискусій

1. Якими, на Ваш погляд, причинами зумовлений перехід багатьох країн від замкнених національних господарств до економіки відкритого типу, поверненої у напрямку зовнішнього ринку? Чому на сучасному етапі окрема країна не може існувати ізольовано від світових господарських зв'язків?
2. Чи не є відкрита економіка загрозою національній безпеці країни?

Література: [1-3,6,8,10-11,15,17,21,25-26,28,30,35,39].

Практичне заняття №3 МЕВ У СИСТЕМІ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА І ПРОБЛЕМИ ЇХ РОЗВИТКУ. ЕВОЛЮЦІЙНІ ПЕРІОДИ ФОРМУВАННЯ МЕВ

Мета заняття: засвоєння матеріалу щодо сутності, форм, еволюції МЕВ, факторів та проблем їхнього розвитку, особливостей МЕВ окремих груп країн, а також місця України в системі сучасних МЕВ.

План семінару

1. Формування МЕВ з розвитком СГ. Фактори розвитку МЕВ у системі СГ.
2. МЕВ як необхідна умова розвитку і структурний елемент національних економік і СГ.
3. Особливості МЕВ окремих груп країн. Суб'єкти МЕВ.
4. Еволюція МЕВ як зміна їх типів.
5. Форми МЕВ, їх взаємозв'язок.
6. Проблеми розвитку МЕВ – глобальні і регіональні.
7. Глобалізація СГ і МЕВ як одна з головних ознак сучасного їх розвитку.
8. Місце України в системі МЕВ.

Контрольні запитання

1. Назвіть та охарактеризуйте фактори розвитку МЕВ у системі СГ.

2. Охарактеризуйте об'єкти та суб'єкти міжнародних економічних відносин в умовах ринку. В чому полягає участь держави в МЕВ?
3. Порівняйте особливості МЕВ окремих груп країн (промислово розвинутих, перехідних економік, країн, що розвиваються).
4. Охарактеризуйте етапи формування міжнародної економічної системи.
5. Назвіть конкретні форми міжнародних економічних відносин.
6. В чому полягають принципи та особливості механізму реалізації МЕВ?
7. Який характер і тенденції розвитку сучасних МЕВ? Як впливають на МЕВ зміни, що відбуваються в світовій господарюючій системі?
8. Назвіть фактори, які зумовлюють процес інтернаціоналізації економіки на початку нового тисячоліття.
9. Назвіть та охарактеризуйте елементи глобальної економіки.
10. Охарактеризуйте сучасні тенденції глобального соціально-економічного розвитку й особливості формування світової економічної системи.
11. Які перспективи розвитку нового етапу МЕВ в умовах формування змішаної економіки в глобальному масштабі?
12. Назвіть та охарактеризуйте основні глобальні і регіональні проблеми розвитку сучасних МЕВ.
13. Перелічіть чинники, що заважають інтернаціоналізації економічного розвитку в Україні.
14. Визначить місце України в системі МЕВ.

Проблеми для дискусій

1. У чому полягає відмінність між економічним розвитком та економічним зростанням?
2. Випереджаючий розвиток економіки України: мрія чи реальність?
3. Установлення глобальної економічної рівноваги. Хто повинен платити?
4. Стратегічні пріоритети інтернаціоналізації економічних зв'язків України.

Завдання 3.1

Україна купила в Румунії будівельні матеріали, вироблені українсько-румунським спільним підприємством. Які форми міжнародних економічних відносин були задіяні в цій угоді?

Література: [1-3,6,10-11,13,22-23,25,35,41].

Практичне заняття №4 СЕРЕДОВИЩЕ РОЗВИТКУ МЕН. ЗАКОНИ І ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ СГ І МЕН

Мета заняття: засвоєння матеріалу щодо сутності міжнародного економічного середовища, розгляд чинників, що зумовлюють його особливості, та їх вплив на міжнародні економічні зв'язки, ознайомлення з основними законами і принципами розвитку СГ і МЕН, формування навичок самостійного аналізу впливу чинників міжнародного економічного середовища на економічні процеси та місце України в міжнародній економіці.

План семінару

1. Поняття середовища МЕН, його структура і особливості.
2. Особливості дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні.
3. Головні економічні закони розвитку СГ і МЕН.
4. Поняття та система принципів розвитку МЕН.

Контрольні запитання

1. Дайте визначення економічного середовища та міжнародного економічного середовища. В чому полягають його особливості?
2. Наведіть та охарактеризуйте географічні та природнокліматичні чинники міжнародного економічного середовища та їх вплив на розвиток МЕН.
3. Охарактеризуйте вплив економічного та політико-правового середовища на ведення міжнародного бізнесу.
4. Охарактеризуйте соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕН.
5. Охарактеризуйте роль транспорту та інформаційно-

комунікаційних систем в розвитку МЕВ.

6. Наведіть та охарактеризуйте вплив чинників міжнародного економічного середовища на місце України у світовій економіці.
7. Дія яких законів та закономірностей визначає розвиток сучасного СГ?
8. Яка роль закону інтернаціоналізації виробництва в процесі розвитку СГ й у чому полягають сутність та особливості дії цього закону?
9. Розкрийте сутність загальних і спеціальних принципів розвитку МЕВ.

Проблеми для дискусій

1. Україна: окраїнна чи серединна держава?
2. Особливості взаємодії політики і економіки в МЕВ.

Література: [1-3,6,9,11,13,26,31].

Практичне заняття №5 МІЖНАРОДНИЙ ПОДІЛ ПРАЦІ, ЯК ОБ'ЄКТИВНА ОСНОВА МЕВ

Мета заняття: ознайомлення з суттю й значенням міжнародного поділу праці (МПП) для розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин, показниками, факторами та тенденціями розвитку МПП, проблемами поглиблення участі України в МПП.

План семінару

1. Міжнародний поділ праці – вихідна основа розвитку СГ і МЕВ.
2. Етапи розвитку МПП.
3. Система МПП та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах.
4. Показники та фактори розвитку МПП.
5. Головні організаційно-економічні форми втілення МПП.
6. Вплив технологічної революції на МПП.
7. Передумови і проблеми участі України в МПП.

Контрольні запитання

1. Розкрийте суть міжнародного поділу праці як економічної категорії.
2. Охарактеризуйте головні організаційно-економічні форми втілення МПП.
3. Які фактори визначають місце країни в МПП? Як змінюється роль та значення цих факторів в процесі розвитку виробничих сил?
4. Яким чином пов'язані розвиток МПП і процес формування на світовому ринку економічної рівноваги?
5. Назвіть показники, які характеризують ступінь участі країни в МПП.
6. Які переваги дає країнам участь в МПП? Якими можливостями МПП зумовлені ці переваги?
7. Яку роль відіграє міжнародний поділ праці в розвитку міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності?
8. Вкажіть особливості та тенденції МПП.
9. Які форми і напрямки розвитку міжнародної спеціалізації виробництва?
10. Які є показники рівня міжнародної спеціалізації?
11. Розкрийте суть та дайте класифікацію міжнародного кооперування виробництва.
12. Які зміни вносить науково-технічна революція у МПП?
13. Охарактеризуйте проблеми участі України у міжнародному поділі праці.

Проблеми для дискусій

1. Які види спеціалізації роблять країни найбільш залежними одна від одної?
2. Як Ви вважаєте, з якого виду спеціалізації й чому почало формуватись світове господарство?
3. Чому саме МПП є початком, що об'єднує, яке створило єдине цілісне світове господарство?
4. В теперішній час істотно збільшилась тенденція до поглиблення МПП. Якими причинами це можна пояснити?
5. Чим би Ви пояснили, що постсоціалістичні країни ще недостатньо залучені до МПП?

Завдання 5.1

Зовнішня торгівля України з країнами СНД, ЄС та іншими країнами в минулому році характеризувалася наступними даними:

Показник	Країни СНД	Країни ЄС	Інші країни
1.Експорт товарів, млн. дол. США	$13607,9+100 \cdot i$	$4632,5+10 \cdot j$	$10712,6+50 \cdot i$
2.Імпорт товарів, млн. дол. США	$15215,8+100 \cdot j$	$6086,3+10 \cdot i$	$6362,9+50 \cdot i$

Внутрішній валовий продукт в цьому році складав $267344,0+50 \cdot (i+j)$ млн.грн.

Розрахуйте щодо кожної групи країн і в цілому по Україні:

- 1) зовнішньоторговельне сальдо;
- 2) зовнішньоторговельний оборот;
- 3) відносну частину країн СНД, країн ЄС та інших країн в українському експорті й імпорті;
- 4) експортну квоту України;
- 5) імпортну квоту України;
- 6) зовнішньоторговельну квоту (індекс товарності) України.

За результатами розрахунків зробіть висновок про ступінь участі України в міжнародному поділу праці.

Завдання 5.2

Припустимо, Україна продає в Австрію вугілля, а Австрія в Україну – обладнання. Чи можна вважати це міжнародним поділом праці, міжнародною кооперацією праці, міжнародним поділом інших факторів виробництва або першим, другим і третім разом?

Література: [1-3,5-6,8-11,18,21,25,30].

Практичне заняття №6 МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ

Мета заняття: ознайомлення з суттю й значенням міжнародної торгівлі, її основними напрямками та формами,

чинниками, що визначають міжнародну торгову політику, механізмом ціноутворення на світовому ринку, станом і перспективами розвитку міжнародної торгової політики України, засвоєння механізму розподілу доходів від зовнішньої торгівлі та набуття навичок щодо визначення виграшу різних груп населення країн-торгових партнерів від неї.

План семінару

1. Зростання ролі та особливості розвитку міжнародної торгівлі на сучасному етапі.
2. Види і форми міжнародної торгівлі.
3. Регіональна структура (географічний розподіл) міжнародної торгівлі. Країни з перехідною економікою в міжнародній торгівлі.
4. Основні фактори зростання міжнародного товарообігу та зміни структури міжнародної торгівлі.
5. Монополізація світової торгівлі.
6. Кон'юнктура товарних ринків – сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення і основні форми проявлення.
7. Ціноутворення на світовому ринку.
8. Виграш та розподіл доходів від міжнародної торгівлі.
9. Передумови і особливості участі України в міжнародній торгівлі.

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте історичне місце та значення міжнародної торгівлі у процесі формування світового господарства та в системі сучасних МЕВ.
2. Поясніть, чим викликана необхідність міжнародної торгівлі.
3. Назвіть специфічні особливості міжнародної торгівлі.
4. За якими показниками характеризують зовнішню торгівлю?
5. Розкрийте особливості світового ринку послуг.
6. Вкажіть особливості сучасного етапу світової торгівлі.
7. Дайте характеристику змін у світових товарних потоках у другій половині ХХ ст. та розкрийте їхні чинники.
8. Розкрийте структуру експорту та імпорту України.
9. Охарактеризуйте чинники, що стримують зростання експортного потенціалу України.

10. Наведіть стратегічні напрями зовнішньоторговельної політики України.

Проблеми для дискусій

1. Охарактеризуйте особливості та проблеми зовнішньої торгівлі України.

Завдання 6.1

Припустимо, що країни А і Б виготовляють та споживають товар Х незалежно одна від одної. Функція попиту на товар Х у країні А має вигляд $D_A = (100 + i \cdot 10) - (20 + i) \cdot P$, а функція пропозиції $S_A = (20 + i \cdot 10) + (20 + i) \cdot P$. Функція попиту на товар Х у країні Б має вигляд $D_B = (80 + j \cdot 10) - (20 + j) \cdot P$, а функція пропозиції $S_B = (40 + j \cdot 10) + (20 + j) \cdot P$.

- 1) визначите математично і графічно внутрішню ціну рівноваги в кожній із країн (P_A і P_B відповідно);
- 2) припустимо, що країни починають торгувати товаром Х, причому витрати на транспортування дорівнюють нулю. Визначите, яка країна буде експортувати товар Х, а яка – імпортувати;
- 3) визначите математично вид функції і побудуйте криві попиту D_W і пропозиції S_W на світовому ринку;
- 4) визначите математично і графічно світову ціну рівноваги P_W на товар Х та обсяги торгівлі на світовому ринку;
- 5) розрахуйте вплив міжнародної торгівлі на добробут споживачів, виробників, а також країн А і Б в цілому.

Завдання 6.2

Виберіть правильну відповідь та зобразіть ситуацію графічно:

1. Збільшення сукупної пропозиції приводить до:
 - а) збільшення ціни та обсягів виробництва;
 - б) зменшення ціни та обсягів виробництва;
 - в) зменшення ціни та збільшення обсягів виробництва.
2. Зменшення сукупної пропозиції приводить до:
 - а) збільшення ціни та обсягів виробництва;
 - б) зменшення ціни та обсягів виробництва;
 - в) збільшення ціни на товар та зменшення обсягів виробництва.
3. Збільшення сукупного попиту приводить до:

- а) збільшення ціни та обсягів виробництва;
- б) збільшення ціни та зменшення обсягів виробництва;
- в) зменшення ціни та збільшення обсягів виробництва.

4. Зменшення сукупного попиту приводить до:

- а) зменшення ціни та обсягів виробництва;
- б) збільшення ціни та зменшення обсягів виробництва;
- в) зменшення ціни та збільшення обсягів виробництва.

5. Одночасне зростання сукупної пропозиції та сукупного попиту приводить до:

- а) зростання обсягів виробництва та збільшення ціни;
- б) зростання обсягів виробництва та зменшення ціни;
- в) зростання обсягів виробництва за незмінної ціни.

6. Одночасне зменшення сукупної пропозиції та сукупного попиту приводить до:

- а) зменшення обсягів виробництва та зростання ціни;
- б) зменшення обсягів виробництва та падіння ціни;
- в) зменшення обсягів виробництва за незмінної ціни.

7. Збільшення сукупної пропозиції на фоні падіння сукупного попиту приводить до:

- а) зменшення ціни за фіксованого обсягу виробництва;
- б) збільшення ціни за фіксованого обсягу виробництва;
- в) зменшення ціни при збільшенні обсягу виробництва.

8. Зменшення сукупної пропозиції на фоні збільшення сукупного попиту приводить до:

- а) зменшення ціни за фіксованого обсягу виробництва;
- б) збільшення ціни за фіксованого обсягу виробництва;
- в) збільшення ціни при зменшенні обсягу виробництва.

Завдання 6.3

Якщо відбувається знецінення долара відносно іноземних валют, то іноземні товари стають дешевшими у США. Покажіть графічно, що станеться:

- 1) з рухом кривої сукупної пропозиції;
- 2) з кривою сукупного попиту?

Література: [1-2,4-6,8-10,12,14-17,19-22,27].

Практичне заняття №7

ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Мета заняття: ознайомлення з еволюцією та сутністю теоретичних концепцій міжнародної торгівлі.

План семінару

1. Класичні теорії міжнародної торгівлі: меркантилізм, теорія абсолютних переваг А.Сміта, теорія відносних переваг Д.Рикардо, теорія співвідношення факторів виробництва Хекшера-Оліна, парадокс Леонтьєва.
2. Сучасні теорії міжнародної торгівлі: теорії ефекту від масштабу П.Кругмана, життєвого циклу товару Р.Вернона, внутрішньогалузевої міжнародної спеціалізації Б.Балласа, конкурентних переваг М.Портера, подібності країн, або попиту, що перетинається.

Контрольні запитання

1. В чому полягають зміст, особливості та обмеженість меркантилістського погляду на міжнародну торгівлю?
2. В чому полягає теоретичне і практичне значення теорії абсолютних переваг? Яке протиріччя дозволила вирішити дана теорія? В чому полягає обмеженість теорії абсолютних переваг?
3. Охарактеризуйте зміст теорії порівняльних переваг та її значення. У чому полягає її обмеженість? Які типові помилки виникають на практиці у зв'язку з незнанням або нерозумінням закону порівняльних переваг?
4. Чим відрізняються теорії абсолютних та порівняльних переваг у міжнародній торгівлі?
5. Охарактеризуйте суть і значення теорії Хекшера-Оліна.
6. Який парадокс винайшов В.Леонтьєв у процесі аналізу світової торгівлі? Як був вирішений даний парадокс?
7. Назвіть і охарактеризуйте основні сучасні теорії міжнародної торгівлі. Які основні причини появи сучасних напрямків теорій світової торгівлі?

Проблеми для дискусій

1. Чи може країна, що початково володіє порівняльною перевагою у виробництві деякого продукту, з часом втратити цю перевагу? Якщо так, то якими будуть наслідки для цієї країни та для її торгових партнерів?
2. Чому країна не може мати порівняльну перевагу у виробництві всіх товарів, якщо у неї багатші природні ресурси, більший запас капіталу, більш кваліфікована робоча сила, ніж в інших країнах?
3. Теорія співвідношення факторів виробництва та парадокс Леонтьєва.
4. Протиріччя між положеннями класичної теорії торгівлі та негативними наслідками її лібералізації для країн, що розвиваються, та їх причини.

Завдання 7.1

1. Якщо країна має порівняльну перевагу у виробництві деякого товару, чи означає це, що вона має абсолютну перевагу в його виробництві?
2. Якщо країна має абсолютну перевагу у виробництві деякого товару, чи означає це, що вона має порівняльну перевагу в його виробництві?
Поясніть відповіді.

Завдання 7.2

Українська ферма виробляє пшеницю та молоко, для чого максимально може використати 800 год. праці та 1200га землі. Виробництво 1т пшениці потребує 20 год. праці та використання 10га землі. Виробництво 1т молока потребує 8 год. праці та 16га землі.

- 1) Які фактори виробництва відносно більш інтенсивно використовуються для виробництва пшениці? Які – для молока?
- 2) Чи може ферма виробити 50т молока та 90т пшениці одночасно?

Завдання 7.3

Радіотелефони є відносно трудомістким товаром, вони вимагають для виробництва 30 год. праці і 6га землі та продаються за 90 дол. США кожний. Ананаси – товар, що потребує відносно більших витрат землі. На виробництво 1кг ананасів необхідно 1,5

год. праці і бга землі, при цьому 1кг ананасів можна продати за 6 дол. США.

- 1) якщо в США 180 млн. працівників і 300 млн.га землі, а в Мексиці – 60 млн. працівників і 75 млн.га землі, то в якому співвідношенні буде здійснюватись торгівля двома товарами між США та Мексикою?
- 2) чому спеціалізація в реальній торгівлі може бути цілком іншою, ніж впливає з теорії співвідношення факторів виробництва?

Література: [1-2,4-6,8-10,12,14-17,19-22,27].

Практичне заняття №8 **МІЖНАРОДНА ТОРГОВА ПОЛІТИКА ТА** **РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ**

Мета заняття: ознайомлення з типами зовнішньоторговельної політики держав та їх економічними наслідками, тарифними та нетарифними методами регулювання міжнародної торгівлі та їх впливом на добробут різних груп населення.

План семінару

1. Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав.
2. Протекціонізм і лібералізація торгівлі.
3. Засоби зовнішньоторговельної політики.
4. Регіональне торговельне співробітництво.
5. Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торгових організацій.

Контрольні запитання

1. Проаналізуйте основні цілі і типи зовнішньоторговельної політики держав.
2. Оцініть аргументи “за” і “проти” лібералізації торгівлі та протекціонізму.
3. Який тип зовнішньоторговельної політики переважає в Україні?
4. Чи необхідне державне регулювання міжнародної торгівлі?
5. Дослідіть потенційний та фактичний вплив державного

втручання на вільний торговий обмін.

6. Дайте загальну характеристику тарифних та нетарифних методів регулювання міжнародної торгівлі. Перерахуйте основні інструменти торгової політики.
7. Розкрийте сутність та особливості тарифних методів регулювання міжнародної торгівлі. Які з них, на Ваш погляд, є більш дійовим інструментом зовнішньоторговельної політики?
8. Вкажіть наслідки регулювання торгівлі за допомогою тарифних методів.
9. Охарактеризуйте роль та особливості нетарифних методів регулювання міжнародної торгівлі.
10. У чому відмінність впливу тарифу на економіку малої та великої країни?
11. Що таке демпінг і яка його роль у міжнародній торгівлі?
12. Розкрийте суть поняття “режим найбільшого сприяння”.
13. Охарактеризуйте діяльність ВТО (ГАТТ).

Проблеми для дискусій

1. Порівняйте доводи на користь протекціонізму в промислово розвинутих країнах, країнах, що розвиваються, та країнах з перехідною економікою та проаналізуйте основні економічні наслідки провадження країною протекціоністської політики.
2. Яку загрозу спричиняє лібералізація зовнішньоторговельних відносин для країн, що розвиваються?
3. Чому, на вашу думку, незважаючи на потенційні вигоди вільної торгівлі, жодна з країн не допускає неконтрольованого потоку товарів та послуг?
4. Розвиток зовнішньоторговельних відносин України: між протекціонізмом та лібералізацією.

Завдання 8.1

Ставка українського імпортного тарифу на закордонний одяг становить $(20+0,5 \cdot i)\%$, на тканини – $(1+0,1 \cdot i+0,1 \cdot j)\%$. Вартість тканин становить $(20+0,5 \cdot j)\%$ вартості одягу. Розрахуйте ефективний рівень тарифу:

- а) при умовах, зазначених вище;
- б) якщо імпортне мито на готовий одяг зросте до $(20+0,5 \cdot i) \cdot 2\%$;

- в) якщо мито на тканини збільшиться до $(10+0,1 \cdot i+0,1 \cdot j)\%$;
г) якщо мито на одяг зменшиться до $(20+0,5 \cdot i)/2\%$;
д) якщо мито на тканини зменшиться до $(0,4+0,1 \cdot i+0,1 \cdot j)\%$.

Які висновки можна зробити на основі цих розрахунків?

Завдання 8.2

Невелика країна А імпортує товар Х. Світова ціна цього товару дорівнює $(10 - (i + j)/2)$ дол. Крива пропозиції товару в країні А визначається рівнянням: $S = (50 + j \cdot 10) + (5 + j/2) \cdot P$, а рівняння кривої попиту має вигляд: $D = (400 + i \cdot 10) - (10 + i/2) \cdot P$. Припустимо, що країна А ввела специфічний митний тариф у розмірі $(5 - (i + j)/4)$ дол. за кожну одиницю товару Х. Розрахуйте вплив введення митного тарифу на:

- 1) добробут споживачів даної країни;
- 2) доходи виробників товару Х в даній країні;
- 3) дохідну частину державного бюджету даної країни;
- 4) добробут даної країни в цілому.

Література: [1-2,4-6,8-10,12,14-17,19-22,27].

Практичне заняття №9 МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ

Мета заняття: засвоєння теоретичних засад функціонування міжнародного ринку праці, його сучасного стану, соціально-економічних наслідків міграції робочої сили, ознайомлення з методами та інструментами державного та міжнародного регулювання трудової міграції, визначення місця України на світовому ринку робочої сили.

План семінару

1. Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили і етапи розвитку.
2. Масштаби, форми і основні тенденції сучасних міграційних процесів.
3. Види міжнародної міграції.
4. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції.

5. Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння та експорту.
6. Державне і міжнародне регулювання трудової міграції.
7. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте сутність, види, головні передумови та причини міжнародної міграції робочої сили (ММРС).
2. Розкрийте сутність основних етапів ММРС.
3. Назвіть основні принципи й особливості ММРС на сучасному етапі.
4. Розкрийте основні потоки та центри міжнародної трудової міграції.
5. Охарактеризуйте соціально-економічні наслідки ММРС в країнах-експортерах та країнах, які приймають іноземну робочу силу.
6. Назвіть неекономічні наслідки міжнародної міграції робочої сили.
7. Назвіть методи, рівні та особливості державного регулювання ММРС.
8. Чим відрізняється міграційна політика країн-експортерів від політики країн-імпортерів трудових ресурсів? Охарактеризуйте цілі, методи та інструменти цієї політики.
9. Які є способи державного стимулювання рееміграції?
10. Які обмежувальні заходи вживаються в різних країнах щодо стримування зростання чисельності іммігрантів?
11. Назвіть національні та міжнародні організації, які займаються проблемами регулювання міжнародних потоків робочої сили.
12. Охарактеризуйте сутність, структуру, фактори й особливості сучасного міжнародного ринку праці. Які ви знаєте кількісні та якісні характеристики міжнародного ринку праці та світових трудових ресурсів.
13. Який вплив мають НТП та ТНК на міжнародну трудову міграцію?
14. Які економічні чинники спричинили посилення міграційних процесів у сучасній Україні? Які проблеми стоять перед Україною у зв'язку з її інтеграцією в міждержавний обмін

робочою силою?

15. Назвіть економічні наслідки еміграції для української економіки.
16. Охарактеризуйте перспективи України на міжнародних ринках праці. Назвіть найважливіші аспекти української міграційної політики.

Проблеми для дискусій

1. Вплив міграції на ринок праці: позитивні та негативні наслідки.
2. Чи вірним є ствердження, що по мірі вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку країн ступінь активності ММРС буде знижуватись?
3. Глобальні наслідки міжнародної міграції робочої сили.
4. Економічні наслідки значної міграції робочої сили для України: оптимістичний та песимістичний погляд.

Завдання 9.1

Ринок праці в країнах А і Б характеризується наступними даними: в країні А функція попиту на працю має вигляд $D_L^A = (100 + 10 \cdot i) - (5 + i/2) \cdot W$, а функція пропозиції праці $S_L^A = (60 + 4 \cdot i) + (3 + i/2) \cdot W$; в країні Б відповідні функції мають вигляд: $D_L^B = (150 + 10 \cdot j) - (3 + j/2) \cdot W$ і $S_L^B = (40 + 10 \cdot j) + (5 + j/2) \cdot W$, де W – реальна заробітна плата в дол. за годину. Визначить:

- 1) який обсяг зайнятості (млн. чол.) та рівноважний рівень заробітної плати (дол. за годину) в обох країнах?
- 2) який потенційний напрямок міграції робочої сили?
- 3) припустимо, що в обох країнах зняті всі обмеження на еміграцію й імміграцію, і в результаті переміщення робочої сили в країні еміграції рівноважна ставка заробітної плати виросла на 1 дол. Який був обсяг еміграції з цієї країни?
- 4) який новий рівень рівноважної заробітної плати в приймаючій країні?

Завдання 9.2

Україна виробляє цукор, використовуючи два фактори виробництва – землю та працю. Граничний продукт праці кожного робітника, виражений у доларах, скорочується зі зростанням їхньої кількості наступним чином:

Кількість робітників, чол.	1	2	3	4	5	6
Граничний продукт, дол. США	12	10	8	6	4	2

- 1) від чого залежить реальна заробітна плата робітників?
- 2) якщо власник землі наймає трьох українських працівників, якою буде їхня сукупна заробітна плата?
- 3) якщо власник землі, крім того, наймає ще і трьох іммігрантів з Китаю, як зміняться його доходи?

Література: [1,2,4-7,9-10,12,14-17,21-22,26].

Практичне заняття №10 **МІЖНАРОДНІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ВІДНОСИНИ**

Мета заняття: засвоєння матеріалу щодо сутності та комерційного змісту міжнародного науково-технічного співробітництва, форм та механізму міжнародної передачі технологій, особливостей розвитку та сучасних тенденцій світового ринку технологій.

План семінару

1. Передумови науково-технічного співробітництва (НТС).
2. НТС як форма МЕВ. Традиційні та нові форми НТС країн світу.
3. Міжнародний рух технологій та механізм її передачі.
4. Міжнародні науково-досвідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Співробітництво в галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи.
5. Комерційний зміст науково-технічних відносин. Розвиток торгівлі ліцензіями і ноу-хау. Захист інтелектуальної власності.
6. Інтернаціоналізація НТС. Міжнародні науково-технічні програми.
7. Перспективи включення науково-технічного потенціалу України в міжнародні науково-технічні зв'язки.

Контрольні запитання

1. Що розуміють під науково-технічними відносинами?
2. Охарактеризуйте головні причини швидкого розвитку міжнародних науково-технічних відносин.
3. Вкажіть форми прояву міжнародних науково-технічних відносин.
4. Розкрийте суть та особливості міжнародної передачі технології.
5. Охарактеризуйте форми та етапи міжнародної передачі технології.
6. Охарактеризуйте види міжнародного технічного сприяння.
7. Зробіть порівняльний аналіз доцільності використання різних форм платіжних відносин у ліцензійній торгівлі в конкретних ситуаціях.
8. Які є механізми правового захисту технології?
9. У чому полягає державне регулювання передачі технології?
10. Обґрунтуйте власну позицію щодо можливих шляхів ефективної інтеграції України до світового ринку технологій.

Проблеми для дискусій

1. Який вплив кожного з типів технічного прогресу (нейтральний, працевзберігаючий, капіталозберігаючий) на умови торгівлі?
2. Які канали трансферу, дифузії та правового захисту інновацій/технологій є найбільш динамічними та перспективними?

Література: [1-3,5-7,9,13,18,22,26].

Практичне заняття №11 СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА

Мета заняття: ознайомлення з сутністю й елементами світової валютної системи, її еволюцією, видами та теоріями валютного курсу, факторами, які впливають на його рівень та динаміку, перевагами та недоліками основних режимів встановлення та підтримки валютних курсів.

План семінару

1. Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність і

елементи.

2. Поняття валюти та її види. Конвертованість валют.
3. Валютний курс, його види. Валютний паритет. Крос-курс.
4. Основні валютні операції. Котирування валют.
5. Еволюція світової валютної системи.

Контрольні запитання

1. Дайте визначення понять “валюта”, “валютні відносини”, “світова валютна система”.
2. Визначте роль міжнародних валютних відносин в системі світових господарських зв'язків.
3. Назвіть основні елементи міжнародної валютної системи.
4. Охарактеризуйте основні види валют в залежності від позиції на валютному ринку.
5. Чим відрізняється конвертована валюта від частково конвертованої?
6. Які чинники визначають ступінь конвертованості валюти?
7. Які макроекономічні передумови переходу до конвертації національної валюти?
8. Визначте поняття “валютний курс”. Які основні функції валютного курсу?
9. Які різновиди валютного курсу вам відомі?
10. Що таке номінальний валютний курс та чим він відрізняється від реального валютного курсу?
11. Що визначає попит і пропозицію на іноземну валюту? Як визначається рівноважний валютний курс?
12. Що таке валютний паритет, які форми валютного паритету вам відомі?
13. Сформулюйте правило іноземних інвестицій.
14. Назвіть фактори, які впливають на рівень та динаміку валютного курсу.
15. Поясніть, як зміна валютного курсу національної грошової одиниці вплине на обсяги експорту та імпорту.
16. Як зростання або падіння валютного курсу впливає на ціни вітчизняних та іноземних товарів?
17. Покажіть взаємозв'язок між конкурентоздатністю національних товарів і валютним курсом національної грошової одиниці.

18. Назвіть та охарактеризуйте основні режими встановлення та підтримки валютних курсів, їх переваги та недоліки.
19. Що таке спеціальні права запозичення (СПЗ) і як вони використовуються?
20. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи формування національної валютної політики України. Охарактеризуйте специфічні умови, що вплинули на особливості її формування.
21. Вкажіть шляхи використання операцій на валютних ринках у комерційних та фінансових операціях.
22. Що таке валютне котирування?
23. Які види валютних котирувань вам відомі? У чому їх відмінності?
24. Розкрийте зміст основних етапів становлення світової валютної системи.
25. Охарактеризуйте основні риси, переваги та недоліки Паризької валютної системи (“золотомонетного стандарту”)?
26. Дайте характеристику Генуезької валютної системи (“золотодевизного стандарту”). Назвіть її основні елементи.
27. Дайте характеристику Ямайської валютної системи. Назвіть її основні елементи.
28. Що таке європейська валютна система (ЄВС) і яка її структура? Охарактеризуйте механізм регулювання валютних курсів у рамках ЄВС.
29. Охарактеризуйте валютно-фінансову систему країн ЄС.
30. Назвіть етапи руху країн ЄС до валютно-економічного союзу. У чому полягають потенційні вигоди для країн, які користуються загальною валютою? Як встановлюється курс євро?

Проблеми для дискусії

1. “Національні гроші” та “валюта”: загальне й особливе.
2. Поясніть схожість і відмінність між поняттям доларизації і валютного заміщення.
3. Часта зміна типів валютної політики в Україні – наслідок некомпетентного управління економікою, чи закономірний елемент трансформації економічної системи?
4. Розкрийте основні напрямки посилення внутрішньої стабільності гривні.

5. Проблема конвертованості національної валюти та шляхи її вирішення.

Завдання 11.1

Долар США (USD) коштує 192 японських єни (JPY). Той же долар може бути проданий за 24 мексиканських песо (MXN). Який валютний курс японської єни відносно мексиканського песо?

Завдання 11.2

В 1995р. рівень цін в Італії складав 120, в США – 180. За базу прийнятий 1990р. Валютний курс італійської ліри (ITL) до долара США (USD) в 1990р. складав $1000 \text{ ITL} = 1 \text{ USD}$. Яким має бути валютний курс ліри до долара в 1995р., розрахований на підставі паритету купівельної спроможності?

Завдання 11.3

Валютний курс мексиканського песо (MXN) до долара США (USD) в 1970р. становив $10 \text{ MXN} = 1 \text{ USD}$. Індекс цін в 1986р. в США становив 282, а в Мексиці – 9138 (1970р. = 100%). Яким був валютний курс песо до долара в 1986р., розрахований на підставі паритету купівельної спроможності?

Завдання 11.4

Процентна ставка в Україні становить 20%, а в США – 5% річних. Поточний валютний курс становить $5,1 \text{ UAH} = 1 \text{ USD}$. Виходячи з теорії паритету процентних ставок, визначте, яким має бути курс UAH через рік?

Завдання 11.5

Процентна ставка в Україні становить 20%, а в США – 5% річних. Прогнозується, що за рік курс української гривні відносно долара США впаде з 5,1 грн./дол. до 5,5 грн./дол. При інших рівних умовах в якій з двох країн вигідніше інвестувати кошти?

Література: [1,4,5-6,12,15,21,29,32,34,37,43].

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ “МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ”

1. Мета, предмет, задачі та методологія курсу “МЕВ”.
2. Сутність, структура та фактори розвитку світового господарства.
3. Закони, закономірності та тенденції розвитку світового господарства.
4. Передумови становлення та розвитку системи МЕВ.
5. Сутність, об’єкти та суб’єкти системи МЕВ.
6. Принципи та рівні функціонування системи МЕВ.
7. Середовище функціонування системи МЕВ.
8. Форми МЕВ, їх взаємозв’язок.
9. Місце України в системі МЕВ.
10. Міжнародний поділ праці та його особливості на сучасному етапі.
11. Міжнародна спеціалізація та кооперування виробництва.
12. Проблеми і передумови участі України в МПП.
13. Міжнародні торгівельні відносини як провідна форма МЕВ.
14. Основні показники міжнародної торгівлі.
15. Форми та методи здійснення міжнародної торгівлі.
16. Теорії міжнародної торгівлі: теорія абсолютних та порівняльних переваг.
17. Теорії міжнародної торгівлі: теорія співвідношення факторів виробництва та парадокс Леонтьєва.
18. Тарифні й нетарифні методи та інструменти міжнародної торговельної політики.
19. Регулювання світової торгівлі міжнародними організаціями (ГАТТ/СОТ).
20. Міжнародна торгівля послугами.
21. Місце України на світовому ринку товарів та послуг. Перспективи приєднання України до СОТ.
22. Міжнародні транспортні відносини.
23. Сутність, причини та принципи міжнародної міграції робочої сили.
24. Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння та експорту.

25. Регулювання міжнародної міграції робочої сили.
26. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили.
27. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.
28. Обмін технологіями як складова частина МЕВ. Передумови та основні особливості науково-технічного співробітництва.
29. Форми міжнародного обміну технологіями.
30. Міжнародне регулювання ринку технологій.
31. Перспективи включення науково-технічного потенціалу України в міжнародні науково-технічні зв'язки.
32. Сутність і структура світової валютної системи.
33. Поняття валюти та її види, конвертованість валют.
34. Валютний курс, його види. Валютний паритет.
35. Основні етапи еволюції світової валютної системи.
36. Види та структура валютних ринків.
37. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура.
38. Міжнародний рух капіталу як форма МЕВ.
39. Міжнародний кредит, його види та функції.
40. Світовий ринок позичкових капіталів.
41. Міжнародні організації з регулювання валютних відносин.
42. Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності. Інвестиційний клімат.
43. Сутність, види і характер міжнародних інвестицій.
44. Проблеми та перспективи залучення іноземних інвестицій у розвиток економіки України.
45. Сутність та головні форми міжнародного виробничого співробітництва (міжнародного бізнесу).
46. ТНК – головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх сутність і еволюція, сучасна стратегія.
47. Спільні підприємства: передумови і особливості розвитку, організаційно-правові та економічні форми створення і функціонування.
48. Сутність, передумови і фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції, як якісно нового рівня МЕВ.
49. Етапи розвитку інтеграційних процесів та їх особливості.
50. Економічні наслідки інтеграції країн.
51. Регіональні інтеграційні об'єднання промислово розвинутих

країн.

52. Проблеми інтеграції України у світовий економічний простір.

53. Поняття, головні функції, принципи, методи діяльності та роль міжнародних економічних організацій в системі МЕВ. Сучасна система міжнародних економічних організацій, їх класифікація.

54. Глобальні проблеми сучасності і загальні проблеми МЕВ.

55. Сутність, зміст, форми, основні етапи та соціально-економічні наслідки глобалізації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Базова

1. Антонович М. Міжнародне право : навч. посіб. / М. Антонович. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 384 с.
2. Бахчеванова Н. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / Н. В. Бахчеванова, С. М. Макуха. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. – 403 с.
3. Білецька Л. В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : навч. посіб. / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – 2-ге вид. переробл. та допов. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 688 с.
4. Бочан І. О. Основи економічної теорії: інституціональний підхід : навч. посіб. / І. О. Бочан. – К. : Знання, 2012. – 211 с.
5. Бураковський І. В. Глобальна фінансова криза: уроки для світу та України / І. В. Бураковський, О. В. Плотніков. – Х. : Фоліо, 2009. – 299 с.
6. Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір : монографія / [О. О. Любівцева та ін.]. – К. : Київ. ун-т, 2010. – 160 с.
7. Дахно І. І. Міжнародне економічне право / І. І. Дахно. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 1 эл. опт. диск.
8. Основи економічної теорії : підручник / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2010. – 448 с.
9. Рамберг Я. Міжнародні комерційні трансакції : пер. з англ. / Я. Рамберг. – К. : ЗЕД, 2012. – 624 с.
10. Старостіна А. О. Економіка зарубіжних країн / А. О. Старостіна, А. О. Длігач, Н. В. Богомаз. – К. : Знання, 2009. – 454 с.
11. Шумилов В. М. Международное право : учебник / В. М. Шумилов. – М. : Велби, 2010. – 488 с.
12. Шутак І. Д. Правове регулювання міжнародних економічних відносин : навч. посіб. / І. Д. Шутак. – К. : Алерта, 2012. – 412 с.

Додаткова

1. Алимбеков М. Т. К вопросу о политико-правовом статусе будущего Евразийского экономического союза / М. Т. Алимбеков // Право и государство. – 2013. – № 1. – С. 43–46.

2. Бабій Л. Роль наднаціональності міжнародних економічних організацій у формуванні глобального економічного правопорядку / Л. Бабій // Право України. – 2010. – № 1. – С. 155–162.
3. Бабець І. Г. Проблеми інституційного забезпечення міжнародного науково-технічного співробітництва регіонів / І. Г. Бабець // Науково-технічна інформація. – 2010. – № 3. – С. 8–13.
4. Вачевський М. Маркетинг світового господарства та Україна в міжнародних економічних відносинах // Вища школа. – 2010. – № 2. – С. 60–67.
5. Вишняк Л. Розвиток міжнародного бізнесу в Україні в умовах глобальної фінансової кризи / Вишняк Л. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2011. – Вип. 98, ч. 2. – С. 78–79.
6. Глазьев С. Мировой экономический кризис как процесс смены технологических укладов / С. Глазьев // Вопросы экономики. – 2009. – № 3. – С. 26–38.
7. Гнатюк О. В. Тенденції розвитку глобальних світових процесів до 2015 року (на основі доповіді Національної ради з розвідки США) / О. В. Гнатюк // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2010. – Вип. 93, ч. 1. – С. 120–122.
8. Голуб К. Ю. Приоритеты правовой политики в сфере внешнеэкономической деятельности / К. Ю. Голуб // Современное право. – 2011. – № 7. – С. 34–36
9. Гражевська Н. І. Інституційна зміна світової економіки за умов фінансової глобалізації / Н. І. Гражевська, В. І. Трохименко // Фінанси України. – 2013. – № 5. – С. 58–68.
10. Грищенко А. Європейський та євразійський вектори економічної інтеграції України / А. Грищенко // Економіка України. – 2012. – № 7. – С. 80–88.
11. Довгополов А. А. Глобальные проблемы мировой экономики / Довгополов А. А. // Евразийский юридический журнал. – 2010. – № 2. – С. 12–14.
12. Клинов В. Особенности современной динамики мирового хозяйства / В. Клинов // Вопросы экономики. – 2010. – № 9. – С. 78–92.
13. Кулішов В. В. Дослідження сучасної світової глобалізації в економічних процесах / В. В. Кулішов // Вища школа. – 2011. – № 9. – С. 92–100.

14. Мандибура В. Фіктивний капітал в умовах сучасної світової економіки / В. Мандибура // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Економіка. – К., 2011. – Вип. 132. – С. 5–9.
15. Ревуцький С. Ф. Теоретичні засади поняття та сутності розвитку світової економіки / С. Ревуцький // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2011. – № 2. – С. 30–33.
16. Ревуцький С. Ф. Теоретичні засади щодо інноваційного та постіндустріального розвитку світової економіки / С. Ф. Ревуцький // Питання інтелектуальної власності. – К., 2011. – Вип. 9. – С. 250–258.
17. Резніков Н. Перспективи мультиполярної валютної системи в умовах ребалансування світової економіки / Н. Резніков, М. Відякіна // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Міжнародні відносини. – К., 2012. – Вип. 38/39. – С. 74–77.
18. Резнікова О. О. Нові тенденції розвитку світової економіки: глобальне управління як реальність сьогодення / О. О. Резнікова // Фінанси України. – 2011. – № 11. – С. 45–53
19. Сіденко В. Модифікація світової економіки під впливом новітніх факторів глобальної трансформаційної кризи / В. Сіденко // Економіка України. – 2012. – № 5. – С. 18–31.
20. Сіденко В. Р. Международные экономические аспекты глобального кризиса / В. Р. Сіденко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2009. – Вип. 87, ч. 1. – С. 45–50.
21. Тюрина Н. Е. Международное экономическое сотрудничество государств и некоторые вопросы теории международного права / Н. Е. Тюрина // Известия вузов. Правоведение. – 2012. – № 1. – С. 155–169.
22. Харкова Л. О. Глобалізація світової економіки та її вплив на міжнародний рух капіталу // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2009. – Вип. 82, ч. 2. – С. 95–100.
23. Шкодін І. В. Сучасні тенденції самоорганізації світової економічної системи / І. В. Шкодін // Економіка України. – 2012. – № 9. – С. 70–77.
24. Ясин Е. Роль інновацій в розвитку мирової економіки / Е. Ясин // Вопросы экономики. – 2009. – № 9. – С. 15–31.

Інформаційні ресурси

1. <http://globalfindata.com>
2. <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. <http://www.un.org>
4. <http://esa.un.org>
5. <http://www.ilo.org.un>
6. <http://www.iom.org.un>

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи студентів
з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»
для студентів спеціальності 6.030601 «Менеджмент»

Укладач: НІКІТІНА Аліна Вадимівна

Відповідальний за випуск: *Горовий Д.А.*

Авторська редакція

План 2016 поз. .
Підписано до друку . Формат 60x84 1/16. Папір газетний.
Гарнітура Times New Roman Cyr. Віддруковано на різнографі.
Умовн .друк. арк. . Обл.-вид. арк. .
Зам. № . Тираж прим. Ціна договірна.

Видавництво
Харківського національного автомобільно-дорожнього
університету

Видавництво ХНАДУ, 61200, Харків-МСП, вул. Петровського, 25
Тел./факс: (057) 700-38-72; 707-37-03, e-mail: roi@khadi.Kharov.ua

Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення
та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції, серія ДК № 897 від 17.04.2002 р.